בסוד שיח

שאול שיף

מה שגולדה כן הבינה

משעלם לא דלף ושבה רבי מזרחיניים שהוקרי מו כ"מסובבה" של ראש הממשלה, גב' גולדה מאיר. היה זה "מסובב" של סקרנים נאמנים כלבי, שכר נסי בקביעות על ידה כדי לחבין את "שיטת המס שלה והשיבה או לגבש עמדה בסוגיות שעמדו על סדר היום. היה זה הפרשן המדיני של "מעריב", יוסף ח"ן, שעדכן מדי פעם בצאתי באחוז "סוד בהי מסוכסך, אך היה זה עידכון ב'בל יגיע', אם כי זה אישיר לו לסמן מגמות בדפוסיהתי המדיניות, שהיו הוארים והתומים של כל הפוליטיקה החדה בישראל.

ויהי היום ח"כ דב מנחם פרש נועד לפגישה עם יועצה הסיכוי של גולדה מאיר, הלא הוא יעקב הרצוג ז"ל. עד היום לא בירדתי עם דב פרש אם היתה זו פגישה מקרית או מתוכננת. משיצא ממנו בא לקראתו העיתונאי רן מרגלית, אז כתב מדיני של עיתון "הארץ". בין השניים, שהיו ידידים, התפתחה שיחה שבמהלכה הרב פרש חילק עם רן מר גלית את תוכן הפגישה עם יעקב הרצוג ומה גם שהיה עוד נרגש מאד מהדברים ששמע. למיטב זכ רוני מרגלית נתבקש אז שלא לפרסם דבר מתוכן השיחה והוא שמר את הבטחתו. לא פעם "סקופים" שמע מרגלית באותו ערב, החשוב שבהם: "גולדה אחראת שאם יש בדוגה לדמוקרטיה ששמע, לסיכוי לחלוקה אל העם ולשאול רעתו בבחירות".

מרגלית כתב באותם ימים (הגיה תפילין, אכל כשר הלך עם בנתיבי. בלילשכת לבית הבנסת. לצערם הצפוף אליו אנחי אולמרט) מצא לנכון לספר לי על השיחה הזאת תוכנה, ומכיוון שעליו נאסר לפרסם דבר עליה, סיכמתי אתו שאפרסם את הסקע על "הצורך בבחירות לפני החזרת שטחים".

ואכן, בעמודי הראשון של "הצפה", למחרת, כמה מהרים, התפרסמה הכותרת ברוח הדברים הנ"ל. הידיעה צוטטה בדריי ובאמצעי התקשורת האחרים ונולדה. מאד פ"ה יצאי מכליה הכיצד הגיעה ידיעה כזאת לעיתונות עוד לפני "הצפה". היא טילפנה לביתי ולצערי לא הייתי בבית, אבל את השיחה בסגנון נולדה מאיר קיבלתי בישיבת הממשלה הסמוך"ל שהתקיימה באותו שבוע בבניין ה"קסטל" ברחוב אבן גבירול בתל־אביב. הגב' מאיר היתה אורחו של הממל"ל היא מוד מאוד נגלטה לסוגיות ששפרסמה בעתון "הצפה". מסתבר שהיא חשדה כי יצחק רפאל ו־ל עמד מאחורי הפ רסום וכי הוא יום ידיעה ספקולטיבית לצ'ניראור שיים. "שנים אנשים שאנה להם לדרך להיכנס לממשלה הם רוצים בחירות ובאים עם כל מיני סי פורים על מה שאמרתי ולא אמרתי". לא עלה על רעתה ולא חלמה כלל כי מקד הידיעה הוא בלשי כתה וכי יצחק רפאל כלל לא היה בסוד הענין. למרות יחסי הקרובים עם יצחק רפאל לא סיפרתי לו כיצד הגיעה הידיעה לעיתון "הצפה" למרות שהוא היה בין הנפגעים בעקיפין מפרסומה. אי שיק, חשתי גם אני שלא בנוח מ"הידידה" של גול דה מאיר עלי, משום שהייתי מלא הערכה כלפיה על עמדתה שראן להחזיר שטחים ללא בחירות" והידיעה נכתבה בדוח זו. נאגב, היה זה הסקרה הא־ שון בעבודתי העיתונאית שבו חשבתי אך דק לפר סה כלשי נשוא הידיעה, הצד השני חשב בדיוק ההפך. הסקרה האמיתי היה לפני מספר שבועות כאשר פרסמתי בטור זה על חילול השבת היום שבו ראש השנה נ"תנובה". קראתי מאמר של הרב אב ויישמן בו הוא מתיר נגד הנשיר חילול השבת בר שעות ולא בה"ב) וביקשתי לתת לו קצף בעניין זה חכיתי ממנו לשמף פרט צנוע. קודם).

בכל מקרה, הידיעה שפרסמה בשעתה היתה אמינה מכל פרשה ומקור הידיעה היה מעל לכל ספק סטיקה. ראש ממשלת ישראל ראו הבינה בש כלה הישר, כי גם אם מצע מפלגתה מאפשר ויתר רים על שטחים במסגרת של הסכם שלום, מן הראי שכאשר הלכים לעשות צעד קשה שכזה, לקיים בחירות ולקבל את אמון העם, שהרי הלכים לע שות מעשה אים יוראי לעקד אנשים מבתיהם.

ראש הממשלה הנוכחי, אריאל שרון, שחזר בא תדינה לכוד מהצבתו האידיאולוגי, מצא" לשעבר מבקש לייטל לעצמו זכויות שעומדות בסתירה לכל הליד המוקדמי אנושי תקין. שחרי היא, לא בקדמיו בשמאל, שלל מכל יכל ייתר על אישהו ישוב בגוש קטף. הגב' מאיר שוחרים על שטחים היו בבסיס תפיסתה האידיאולוגית - לא עלה בלל על רעתה לממש רעיון זה בפועל ללא בחירות כלליות.

השוטרים אינם מתפתים לכסף

באחרונה ניסו לגייס שוטרים ישוחדת ממשטר ת התנועה להשתלב ביישום תוכנית החינתקות הרשעה.

על־פי עדויות מהימנות הוצע לשוטרים 2500 ש"ח נסף על משכורתם הוחדשית. כמרכן יקר צר באותה תקופה, שבוע העבודה ל־4 ימים בלבד.

למיטב הידיעה לא היתה הידענת לפיתויים הכ ספיים ולשבוע העבודה המקוצר לפחות במחצי אחד המוכר לי. השוטרים בשיחות ביניהם מהעזים מה רעיון של גירוש יהודים מבתיהם על ילדיהם וטפם הם ראים בעצם הפיתוי הכספי משום השחתת המידות.

יצויין, כי השוטרים הללו אינם אמורים לעבוד ישירות בפינוי התושבים אלא לסייע לנרעין הקשה של השוטרים שיעקרו את התושבים מב תיהם.

תפילת האדמו"ר נגד העקירה

תובשי ביפות סרונות שנקלעו לתפילת שבת בבית מדרשו בירושלים של האדמו"ר מסולנה, רבי יצחק מנחם יינברג שליט"א, הופתעו לגלות שהאד מו"ר נושא שתי תפילות שאינן מקובלות בדרך כלל בבתי המדרש של הציבור הצדיי. האחת מי שבירך לחיילי צה"ל (בנוסח מיוחד) ותפילה נגד עקירת יושבים בארץ־ישראל היהודים מבתיהם.

האדמו"ר שליט"א הוא תלמידו המובהק של האד מו"ר מגור בעל "פני־מנחם" זצוקללה"ה שהיה כי דוע בקיצוניות עולם תורנית־חנית.

האדמו"ר מסולנה עזמד לצאת את הארץ לראד שונה, כדי להשתתף בחגיגת סיום הש"ס בלונדון. האדמו"ר מקבל גם על ההסדרים וגם על הלויאלים והפילוג שחל כאן בינינם דים הרעיל, תודה לאל, את האחדידה בברזיקניה.

הרוגוצ'ובי

בי"א אדר א' חל יום ההסתלקות של "באזן הגאונים", שר התורה, רבי יוסף יחזקאל', המכונה "הרוגוצ'ובר".

סמדר וראוי להעריך הזה "בא לאור ספר ביאורים על הרוגוצ'ובר הנושא את השם "הרוגוצ'ובי", שר עבודת איסוף ומחקר של הסופר החסידי מרחב הכפרונות, הרב יאיר בר חלכב.

רחמה שלא היה ארכיון ולא היתה סיפרייה־שרב מדוסוכ לא חפר בהם בדי לאתר חמר כלשהו על הרוגוצ'ובי. הוא עשה מלאכתו נאמנה מלפי המקורות וכלפי נשוא הספר מובאים כאן כמה קטעים קצרים מתוך הספר (392 עמודי) ולאו דווקא המרתקים שבהם משום היותם רבי מלים.

איפה השכלז?

אחד מהסרופסדרים המלומדים ביותר באותם ימים ברוסיה חשק להכיר ולראות אחד מגדולי ישראל הדעיפ המה מדעם הידועי. לאחד בידידים ישאלות אצל הברוי ויהודים המנו אותו סלם לכיעבת אחת הגאון מרוגוצ'וב.

אותו מדען אכן "נגיע למקום מגוריו של הגאון בדוינסק, וכאשר נכנס לחדרי של הדוגוצ'ובי, עסק הגאון בדרכו בסגניר תלמידיו תוך שהוא מהלך במהיר אנר אנה.

האורחפסור שהיה גבה קומה רבים בגאח בסוך הקומה והצנום ומקיי נפלטה קריאת הת פעלחות "אה אה"־ תוך כדי כך פנה הגאון אל הפרופסור ואמר לו "מר חושב הנדי שהשד בל נמבא כאן והחזיר הגאון בלפי חזהו של אותו גדיל, ישכל נמבא כאן והצביע על ראשו)".

"מנצח" בויכוח

רגאון וביצל ה"אר שמח" התוסכם בסגניי "מוכבת יד בונר יוד סתר, יד מייסד חד מפרק, ולא יכלי להגיע לעמק השוחי בשום אופן.

באחד משביי הדמה התחרני הציע הגאון ל"אר שמח" לצאת לויחוב "פגוש את אחד בבעלי הבתים מאנשי העיר לשאול את דעתו בסגניי הנידונה.

מאחר שידוע בעליבתים הפך רעת תוהה", הרי אם ינקט אותו בעלבית בדעת אחר מהצדדים, או אז יוע הצד השני כי הצדק עמו. כי הרי דעתו רעת תוהי יוא.

ה"אר שמח" קיבל את הדעיו בשמחה וחשניים יצאו להיעבר של עיר. הם עיכבו להנע את הולה הראשי שנפרץ בדרכם. "צדקו באזני את בעיתם ושאלו את דעתו בפירוש הסגניי.

האיש הוהר מעט אמר שדעתו נוטה לפרש באופן מסרם שהלם את הדעה שהביע קודם לכן הגאון מרוגוצ'וב. יוע נרגל בעיניו של ה"אר שמח" שכן על פי אותו עיקרון אותו מבעו בהתבסס על כך ש"רעת בעלי־הבתים הפך רעת תוהה". הרי שהצדק היה עם ה"אר שמח". אולם מרוגוצ'וב נענר בו במקום אמר:

"הרי היום הוא יום שישי, ויודע מאמר הגמרא שמי שהולך בדרכו יהודי בערב שבת בין השמשות פוגש מלאכים, מפני שמחתר לו לדרך מבאן - שמחשבתו ורעתו של אדם מבר לבלת עליו שמו שדרי הוא בענייני השבת הקרבה. יצא אם כן שמחשבתו אינה מחשבתו המקורית האמיתית". וסיכם הגאון: "הרי שהדעה שהשמיע אותו בעל הבית אינה דעתו האמיתית, אלא ההפך ממנו, ולכן הוא סובר במתחר. הדי רעת בעלי בתים הפך רעת תוהה - האם כן הצדק עמי".

הגאון מרוגוצ'וב נרע באחד מגדולי משיבי התשובות הלכתיות בדורי. בכל יום, במשך עשרות שנים, היה הגאון מקבל עשרות רבות של מכתבים רצופים בשאלות הן לעיה הן למעשה בכל מקצועות התורה. על כולם הקפיד הגאון לענות ידיר,קשיב לשר לחיי עוד באותו היום.

תשובותיו נכתבו בדרך כלל בקצרה על גבי גלויות דואר. ללא תאריס, וכולם בקצרה, באשר מיד עם סתיית המכתב נחשף הקורא לאלפי מראי המקומות, ל"עיניים" בדברי הגי מרא והדמב"ם.

רק כדי להבין את תשובותיו של הגאון היה נצרך אותו אדם להיות למדן גדול ותלי מיד חכם עצום. פעמים רבות, רק על מנת לפענח את המראי מקומות והקשר לסוגיה הנידונה נצרך מקבל האגרת לשקוד רבות של עיון מעמיק, ואילו הגאון עצמו כתב את תשובותיו, כמו את חידושיו, במהירות עצומה, עד שודמה היה לעין הרואים כי התשובות נכתבות כלאחר יד.

בני ביתו של הגאון מספרים כי על שולחן עבודתו בביתו היו מונחים תמיד ערמות של גלויות דואר. כאשר סיים לכתוב גלוית אחת, היה שולחו מיד על ידי השמש לשלשלה בתיבת המכתבים, כי לא רצה הגאון להשהות אף לא רגע אחד את התשובה לשואל טרם תהלכה.

נוהג היה הגאון בתום תפילת שחרית לשבת על ביסאו ולענות לשאלות המתפללים. באחד הימים כשניגשו אל הגאון בשעה זו באי בית המדרש, הבחינו בכך צמד יהודים, שלא היו מהדתים בתדירה ומצוות, בלשון המעטה. השניים רצו להיות "כמו כולם" ולשאול את הגאון שאלה הלכתית, תהיה אשר תהיה.

הם ניגשו אל הגאון ושאלה "אדוני עליו השלום נשמר לא מכבד. היודים אנו לדעת כמה זמן מחריכים אנו לעבוד לפני התיבה ולומר את הקדיש לעילוי נשמתו?"

הגאון שהבחין בהם כי עדיין לא סידע כלל לנשת להתפלל לפני העמוד, השיב להם בעוקצנות מהבנת:

"בפשטות, על פי ההלכה, מחריכים לעשות זאת י"א חודש, אך לכם אומר כי תיבים אתם לנהוג בכך שנים עשר חודש, ולו בגלל שדבר זה יגרום לכם להגיע לבית הכנסת במשך חודש נוסף."

שיבוש טכני

לאחר התגובה חל שיבוש בסקסט באנגלית שפרסם במדור זה בשבוע שעבר. ואת, כתוצאה מתקלה טכנית בהעברת הנתונים. התעמר בין שני מחשבים. עם הקוראים הסליחה. בכל מקרה, הנרגום שפרסם היה נאמן למקור.

schiffs@013.net.il

עורכת המוסף: לימור גריזים־מגן